

Spis treści

Część pierwsza

Historia krajów Azji i Afryki od połowy XVII w. do ostatniego ćwierćwiecza XIX w.

Rozdział I

Kraje Azji i Afryki w okresie powstawania i rozwoju światowego systemu kapitalistycznego (M. N. Pak)	7
--	---

Pierwotna akumulacja kapitału a kraje Azji i Afryki — 9. Walka państw kapitalistycznych o rynki zbytu i źródła taniego surowca — 12. Następstwa ekspansji kolonialnej. Początek walki narodowowyzwoleńczej narodów Wschodu — 14. Twórcy komunizmu naukowego o znaczeniu walki narodowowyzwoleńczej narodów Wschodu — 15.

Rozdział II

Japonia od XVII w. do lat siedemdziesiątych XIX w. (J. M. Żukow)	18
--	----

Powstanie reżimu Tokugawów — 18. Położenie chłopów w drugiej połowie XVII i w XVIII w. — 21. Miasta, burżuazja handlowa i rzemieślnicy — 22. Panująca szlachta feudalna i jej polityczne organizacje — 24. Powstania chłopskie — 27. Antyfeudalne wystąpienia biedoty miejskiej — 29. Stosunki Japonii z obcymi państwami w końcu XVIII i na początku XIX w. — 30. Gospodarka japońska na początku XIX w. — 32. Kryzys polityczny reżimu Tokugawów — 33. „Otwarcie” kraju przemocą. Nierównoprawne układy — 35. Interwencja mocarstw w latach 1862—1864 — 40. Zaostrzenie się walki politycznej. Rewolucja 1868 r. — 42. Polityka nowego rządu. Antyfeudalna walka chłopów — 44. Reformy burżuazyjne — 45. Bunt samurajów — 47.

Rozdział III

Chiny pod władzą mandżurskich feudałów (L. W. Simonowska) 49

Cesarstwo chińskie w czterdziestych latach XVII w. — 49. Najazd Mandżurów — 51. Walka antymandżurska (1647—1689) — 57. Walka pisarzy i uczonych — 60. Stosunki agrarne w cesarstwie C'ingów — 61. Miasta, rzemiosło, handel — 66. Ustrój społeczny i państwowy cesarstwa C'ingów — 69. Zaborcza polityka państwa C'ingów — 72. Próby penetracji kolonialnej. „Zamknięcie” Chin — 73. Stosunki chińsko-rosyjskie — 75. Tajne stowarzyszenia — 77. Powstania ludowe w XVIII i na początku XIX w. — 79. Polityka C'ingów a kultura chińska — 81.

Rozdział IV

Penetracja kolonialna Chin.

Powstanie tajpingów i inne ruchy wyzwolenicze (M. F. Juriew) 84

Wielka Brytania próbuje „otworzyć” Chiny. Pierwsza wojna opiumowa — 84. Nie-równoprawne układy — 87. Walka narodu chińskiego z zaborcami — 88. Przyczyny powstania tajpingów — 89. Początkowy okres powstania — 91. Polityka wewnętrzna i zagraniczna tajpingów — 94. Pochód tajpingów na północ i południe — 96. Powstanie Związku Małych Mieczów w Szanghaju — 97. Rozłam 1856 r. Okres upadku T'ai-p'ing t'ien-kuo — 98. Druga wojna opiumowa 1856—1860 — 99. Walka tajpingów z blokiem chińsko-mandżurskich feudałów i obcych najeźdźców. Klęska powstania tajpin-gów — 103. Powstanie oddziałów Nien — 105. Powstania mniejszości narodowych — 106. Znaczenie powstań — 107.

Rozdział V

Feudalna Korea w latach 1650—1875 (M. N. Pak) 108

Ustrój społeczno-gospodarczy i stosunki w rolnictwie — 108. Rzemiosło i handel — 112. Powstania chłopskie — 114. Walka klik feudalnych — 115. Kultura koreańska w XVII—XVIII w. — 116. Zaostrzenie kryzysu feudalnego systemu społecznego w XIX w. Powstania chłopskie — 118. Początek wdzierania się mocarstw kapitali-stycznych do Korei. Polityka rządu tewonkuna — 121.

Rozdział VI

Feudalna Mongolia w walce z imperium C'ingów (I. J. Ziatkin) 124

Sytuacja wewnętrzna w Mongolii w połowie XVII w. — 124. Podbój Chałchy przez Mandżurów. Chanat dzungarski — 128. Panowanie mandżurskie w Chałsze. Chanat dzungarski w pierwszej połowie XVIII w. — 133. Ruch antymandżurski w latach 1755—1758. Podbój Dżungarii i Kaszgarii przez Mandżurów — 138. Mongolia prze-kształca się w półkolonię — 142.

Rozdział VII

Wietnam od połowy XVII w. do lat sześćdziesiątych XIX w. (D. W. Deopik) 143

Ustrój społeczno-gospodarczy państw wietnamskich — 143. Państwo Trinhów w XVIII w. — 146. Państwo Nguyenów w XVIII w. — 149. Powstanie tajsonów — 150. Reformy Gia Longa — 153. Rozwój stosunków towarowo-pieniężnych — 155. „Za-mknięcie” kraju — 156.

Rozdział VIII

Indonezja w walce z obcymi okupantami (A. A. Guber) 159

Indonezja w drugiej połowie XVII w. — 158. Powstanie Trunajayi w Mataramie — 161. Opanowanie Bantamu przez Holendrów. Powstanie Surapatiego — 162. Holenderski system kolonialny i jego następstwa — 163. Powstanie chińsko-jawajskie — 165. Upadek holenderskiej Kompanii Wschodnioindyjskiej — 166. Podział Mataramu — 167. Rywalizacja angielsko-holenderska. Zagarnięcie Indonezji przez Anglię — 168. Przywrócenie panowania holenderskiego — 170. Powstanie Dipo Negoro — 172. System upraw przymusowych — 174. Posiadłości Zewnętrzne — 176.

Rozdział IX

Indie pod władzą dynastii Mogolów.

Polityka kolonialna mocarstw europejskich (A. M. Osipow) 178

Państwo Wielkich Mogolów — 178. Feudalne rolnictwo — 179. Wspólnoty wiejskie — 180. Rozwój gospodarczy w Indiach mogolów w drugiej połowie XVII i pierwszej połowie XVIII w. — 182. Powstania chłopskie w Indiach Północnych — 184. Powstanie państwa Marathów — 186. Rozpad cesarstwa Wielkich Mogolów — 188. Rywalizacja angielsko-francuska w Indiach — 188. Grabież Bengalu metodami akumulacji pierwotnej — 190. Walka narodów Indii z kolonizatorami — 193. Utworzenie aparatu ucisku kolonialnego — 194. Angielskie wojny zaborcze w Indiach Południowych w drugiej połowie XVIII w. Walka Majsuru o niepodległość — 195. Sytuacja w Maharasztrze po klęsce panipackiej — 198. Pozbawienie chłopów praw do ziem wspólnoty. Systemy zamindari i rajatwari — 199. Upadek rzemiosła miejskiego — 202. Powstania ludowe i bunt feudalów w pierwszym trzydziestolecu XIX w. — 203. Wojny zaborcze Kompanii Wschodnioindyjskiej (1814—1826) — 204. Angielska polityka rolna i podatkowa w Maharasztrze — 206. Zmiany w metodach eksploatacji Indii — 207. Powstania ludowe w Indiach w latach trzydziestych—pięćdziesiątych XIX w. — 211.

Rozdział X

Zakończenie podbojów kolonialnych przez Kompanię Wschodnioindyjską.

Ruch narodowowyzwoleńczy w latach 1857—1859 (A. M. Osipow) 212

Kompania Wschodnioindyjska podbija zachodnią część Indii Północnych i państwo sikhów — 212. Narodziny nowej inteligencji — 215. Ideologia polityczna inteligencji indyjskiej na początku XIX w. — 216. Organizacje społeczno-polityczne w latach trzydziestych—pięćdziesiątych XIX w. — 218. Przesłanki powstania — 219. Powstanie w armii sipajów — 221. Wydarzenia w Delhi od 11 maja do zdobycia miasta przez Anglików — 223. Powstanie w Kanpurze — 225. Powstanie w Audhu — 227. Etap wojny partyzanckiej — 229. Powstanie rani Lakszmi Bai. Walka partyzancka pod dowództwem Tantii Topi — 230. Zmiany w systemie administracji kolonialnej — 231.

Rozdział XI

Powstanie feudalnego państwa w Afganistanie.

Walka z inwazją angielską (Ł. R. Połonska) 233

Powstanie państwa Durranów — 233. Ustrój społeczno-gospodarczy — 235. Rozpad państwa Durranów. Rozdrobnienie polityczne Afganistanu — 238. Dojście do władzy Dost Mohammeda i pierwszy okres jego rządów — 239. Rywalizacja angielsko-

-rosyjska w Afganistanie. Misje Witkiewicza i Burnesa — 240. Pierwsza wojna angielsko-afgańska — 241. Ostatni okres rządów Dost Mohammeda. Reformy Szer Ali-chana — 243.

Rozdział XII

Feudalne społeczeństwo perskie.

Początek penetracji kapitału obcego (M. S. Iwanow) 245

Ustrój społeczno-gospodarczy Persji w drugiej połowie XIX w. — 245. Wyparcie Afgańczyków z Persji. Nadir na tronie szachów — 249. Rozpad państwa Nadira. Feudalne wojny domowe w Persji w drugiej połowie XVIII w. — 250. Sytuacja w Persji w końcu XVIII w. — 251. Walka między Anglią a Francją o Persję. Wojny rosyjsko-perskie — 252. Zaostrzenie przeciwnieństw brytyjsko-rosyjskich w Persji. Zabójstwo Gribojedowa — 255. Sprawa Heratu i przenikanie kapitału obcego do Persji — 256. Powstanie babitów w latach 1848—1852 — 257. Reformy Amir-Ke-bira — 260. Wojna angielsko-perska w latach 1853—1856. Pokój paryski — 260.

Rozdział XIII

Ustrój społeczno-gospodarczy Imperium Osmańskiego w XVII—XVIII w.

(M. S. Mejer) 262

Turcja w zaraniu czasów nowożytnych — 262. Stosunki agrarne. Miasta i handel w drugiej połowie XVII w. — 263. Trudności finansowe i wzrost ucisku podatkowego — 265. Antyfeudalna walka mas ludowych w drugiej połowie XVII w. — 268. Reformy Köprülü. Wojny Turcji z państwami europejskimi — 269. Polityka zagraniczna Turcji na początku XVIII w. — 271. Polityka Ibrahima paszy (1718—1730). Powstanie pod wodzą Patrony Halila — 272. Pokój belgradzki i kapitulacje 1740 r. — 275. Osłabienie władzy sułtana w drugiej połowie XVIII w. — 276. Rzemiosło i handel. Napływ towarów europejskich — 278. Sytuacja międzynarodowa Imperium Osmańskiego w drugiej połowie XVIII w. — 280.

Rozdział XIV

Imperium Osmańskie i zaognienie „sprawy wschodniej” (M. S. Mejer) 283

Imperium Osmańskie na przełomie XVIII i XIX w. — 283. Reformy Selima III — 285. Sprawa wschodnia w końcu XVIII i na początku XIX w. — 287. Ruch narodowo-wyzwoleńczy na Bałkanach (1815—1829) — 289. Wojna rosyjsko-turecka 1828—1829. Pokój adrianopolski — 290. Reformy Mahmuda II — 291. Problem egipski i walka mocarstw o wpływy na Bliskim Wschodzie — 293. Właściwości gospodarczego i społecznego rozwoju Turcji w pierwszej połowie XIX w. — 295. Tanzimat — 297. Wojna krymska i pokój paryski. Drugi okres tanzimatu — 299. Ruch liberalno-konstytucyjny w Turcji. Powstanie stowarzyszenia młodoosmanów — 301.

Rozdział XV

Kraje arabskie w obrębie Imperium Osmańskiego i ich walka o niepodległość (W. B. Łucki, F. M. Acamba — o Egipcie) 303

Ustrój społeczny krajów arabskich — 303. Walka narodów arabskich z uciskiem tureckim — 306. Syria i Liban pod władzą Muhammada Ali — 309. Ruch antyfeudalny w Syrii i Libanie — 311. Penetracja kapitału zagranicznego do Syrii i Li-

banu — 313. Wzmocnienie pozycji Anglii w Arabii i Iraku — 314. Stosunki agrarne w Egipcie (od połowy XVII do końca XVIII w.) — 316. Miasta egipskie, rzemiosło i handel — 319. Sytuacja polityczna w Egipcie (druga połowa XVII—XVIII w.) — 322. Francuska wyprawa do Egiptu — 326. Muhammad Ali i jego reformy — 331. Polityka zagraniczna Muhammada Ali — 338. Przenikanie kapitału obcego do Egiptu — 339. Budowa Kanału Sueskiego — 341. Algier od XVII do początku XIX w. — 342. Zdobycie miasta Algier przez Francuzów — 343. Wojna wyzwolenicza. Abd el-Kader — 344. Nowa wojna Abd el-Kadera z Francuzami — 346. Kolonizacja francuska. Powstania ludowe — 347.

Rozdział XVI

Etiopia w XVII—XIX w. (N. G. Kalinin) 350

Ustrój feudalny w Etiopii — 350. Zjednoczenie Etiopii — 351. Bunt feudalów w prowincji Tigre — 354. Konflikt z Anglią. Agresja brytyjska — 355. Anarchia feudalna. Negus Jan IV — 358.

Rozdział XVII

Ludy Afryki na południe od Sahary od drugiej połowy XVII do początku XIX w. (N. G. Kalinin) 360

Handel niewolnikami w Afryce Zachodniej. Penetracja państw europejskich — 360. Państwa Afryki Zachodniej — 363. Państwo Kaarta — 364. Fulbejskie państwa Sudanu Zachodniego — 365. Ludy Sudanu Zachodniego i Środkowego — 365. Państwa Złotego Wybrzeża i Wybrzeża Kości Słoniowej — 366. Ludy południowej strefy Sudanu Zachodniego i Środkowego oraz wybrzeża gwinejskiego — 367. Powstanie plemienia Fulbe pod wodzą Usmana dan-Fodio — 368. Państwo Masina — 370. Państwo tukulerskie El Hadż Omara — 371. Koniec handlu niewolnikami. Podboje kolonialne w Afryce Zachodniej — 372. Wyprawy w głąb Afryki — 374. Anglia na Złotym Wybrzeżu. Walka Aszanti z ekspansją angielską — 375. Anglicy zdobywają przyczółek w Nigerii Południowej — 378. Francuskie podboje kolonialne w Afryce Zachodniej — 378.

Część druga

**Historia krajów Azji i Afryki
od ostatniego ćwierćwiecza XIX w. do 1917 r.**

Rozdział I

Kraje Azji i Afryki w epoce imperializmu (F. M. Acamba) 383

Ujarzmienie krajów Azji i Afryki przez obcy kapitał — 383. Powstanie burżuazyjnego nacjonalizmu. Przebudzenie się Azji — 390. Kraje Azji i Afryki w czasie pierwszej wojny światowej — 394.

Rozdział II

Japonia państwem imperialistycznym (J. M. Żukow) 396

Rozwój przemysłowy Japonii w latach 1870—1890 — 396. Powstanie partii burżuazyjno-obszarniczych. Konstytucja 1889 r. — 398. Agresywna polityka zagraniczna w latach 1870—1890 — 400. Początki ruchu robotniczego. Sen Katajama — 402.

Rozwój koncernów monopolistycznych w Japonii — 403. Utworzenie partii Siakai-minsiuto i Seijukai — 405. Japońska polityka zagraniczna — 406. Wzrost ruchu robotniczego pod wpływem rewolucji rosyjskiej 1905 r. — 409. Japonia w przededniu pierwszej wojny światowej — 412. Udział Japonii w pierwszej wojnie światowej — 415. Wpływ pierwszej wojny światowej na gospodarkę Japonii — 418.

Rozdział III

Cesarstwo C'ingów w ostatnich dziesięcioleciach XIX w. (S. L. Tichwinski) 420

Zmiany w polityce rządu C'ingów — 420. Narodziny proletariatu i burżuazji w Chinach. Pierwsze prywatne przedsiębiorstwa kapitalistyczne — 424. Agresja mocarstw kapitalistycznych. Wojna francusko-chińska (1884—1885) — 425. Wojna japońsko-chińska 1894—1895. Upadek polityki samoumocnienia — 428. Powstanie ruchu rewolucyjnodemokratycznego z Sun Jat-senem na czele — 429. Początek burżuazyjno-obszarniczego ruchu zwolenników reform — 432. Walka o podział Chin — 434. Działalność reformatörów — 435. Żywiöowe powstanie antyimperialistyczne i antyrządowe w Chinach Północnych — 438.

Rozdział IV

Chiny w epoce przebudzenia się Azji (S. L. Tichwinski) 442

Kapitalistyczny rozwój Chin na początku XX w. — 443. Konsolidacja sił rewolucyjnych. Opracowanie „trzech zasad ludowych” — 445. Burżuazyjno-obszarniczy ruch konstytucyjno-monarchistyczny — 447. Wzrost żywiöowych ruchów antyrządowych i antyimperialistycznych — 448. Rewolucja sinhajska — 449. Tymczasowy rząd republikański w Nankinie. Upadek monarchii C'ingów — 453. Dyktatura Jüan Szy-k'aia — 456. Chiny w latach pierwszej wojny światowej — 457.

Rozdział V

Kolonialne ujarzmiienie Korei (M. N. Pak) 462

Nierównoprawne traktaty z państwami kapitalistycznymi — 463. Walka klasowa. Ruch reformatörski — 464. Powstania chłopskie w latach 1893—1894. Wojna japońsko-chińska — 467. Rywalizacja mocarstw imperialistycznych w Korei. Wojna rosyjsko-japońska. Wprowadzenie protektoratu japońskiego — 471. Walka narodowowyzwoleńcza Koreańczyków na początku XX w. — 475. Aneksja Korei. Wprowadzenie japońskiego reżimu kolonialnego — 478.

Rozdział VI

Mongolia w ramach cesarstwa C'ingów (I. J. Ziatkin) 481

Wzrost wyzysku kolonialnego w Mongolii — 481. Nasilenie walki wyzwoleńczej — 482. Polityka rządu feudalno-teokratycznego — 484.

Rozdział VII

Wietnam w końcu XIX i na początku XX w. (A. A. Guber) 487

Penetracja imperialistów francuskich do Wietnamu Północnego — 487. Powstanie w Hue w 1885 r. — 490. Utworzenie administracji kolonialnej — 492. Ujarzmiienie Północy — 494. Narodziny ruchu narodowego — 495. Wietnam w okresie pierwszej wojny światowej — 497.

Rozwój koncernów monopolistycznych w Japonii — 403. Utworzenie partii Siakai-minsiuto i Seijukai — 405. Japońska polityka zagraniczna — 406. Wzrost ruchu robotniczego pod wpływem rewolucji rosyjskiej 1905 r. — 409. Japonia w przededniu pierwszej wojny światowej — 412. Udział Japonii w pierwszej wojnie światowej — 415. Wpływ pierwszej wojny światowej na gospodarkę Japonii — 418.

Rozdział III

Cesarstwo C'ingów w ostatnich dziesięcioleciach XIX w. (S. L. Tichwinski) 420

Zmiany w polityce rządu C'ingów — 420. Narodziny proletariatu i burżuazji w Chinach. Pierwsze prywatne przedsiębiorstwa kapitalistyczne — 424. Agresja mocarstw kapitalistycznych. Wojna francusko-chińska (1884—1885) — 425. Wojna japońsko-chińska 1894—1895. Upadek polityki samoumocnienia — 428. Powstanie ruchu rewolucyjnodemokratycznego z Sun Jat-senem na czele — 429. Początek burżuazyjno-obszarniczego ruchu zwolenników reform — 432. Walka o podział Chin — 434. Działalność reformatörów — 435. Żywiöowe powstanie antyimperialistyczne i antyrządowe w Chinach Północnych — 438.

Rozdział IV

Chiny w epoce przebudzenia się Azji (S. L. Tichwinski) 443

Kapitalistyczny rozwój Chin na początku XX w. — 443. Konsolidacja sił rewolucyjnych. Opracowanie „trzech zasad ludowych” — 445. Burżuazyjno-obszarniczy ruch konstytucyjno-monarchistyczny — 447. Wzrost żywiöowych ruchów antyrządowych i antyimperialistycznych — 448. Rewolucja sinhajska — 449. Tymczasowy rząd republikański w Nankinie. Upadek monarchii C'ingów — 453. Dyktatura Jüan Szy-k'aia — 456. Chiny w latach pierwszej wojny światowej — 457.

Rozdział V

Kolonialne ujarzmiienie Korei (M. N. Pak) 463

Nierównoprawne traktaty z państwami kapitalistycznymi — 463. Walka klasowa. Ruch reformatörski — 464. Powstania chłopskie w latach 1893—1894. Wojna japońsko-chińska — 467. Rywalizacja mocarstw imperialistycznych w Korei. Wojna rosyjsko-japońska. Wprowadzenie protektoratu japońskiego — 471. Walka narodowowyzwoleńcza Koreańczyków na początku XX w. — 475. Aneksja Korei. Wprowadzenie japońskiego reżimu kolonialnego — 478.

Rozdział VI

Mongolia w ramach cesarstwa C'ingów (I. J. Ziatkin) 481

Wzrost wyzysku kolonialnego w Mongolii — 481. Nasilenie walki wyzwoleńczej — 482. Polityka rządu feudalno-teokratycznego — 484.

Rozdział VII

Wietnam w końcu XIX i na początku XX w. (A. A. Guber) 487

Penetracja imperialistów francuskich do Wietnamu Północnego — 487. Powstanie w Hue w 1885 r. — 490. Utworzenie administracji kolonialnej — 492. Ujarzmiienie Północy — 494. Narodziny ruchu narodowego — 495. Wietnam w okresie pierwszej wojny światowej — 497.

Rozdział VIII

Indonezja pod władzą kolonizatorów holenderskich (A. A. Guber) 500

Zmiany w holenderskiej polityce kolonialnej — 500. Penetracja kapitału obcego do Posiadłości Zewnętrznych i całkowity ich podbój — 501. Imperialistyczna eksploatacja Indonezji i jej następstwa — 505. Ruch chłopski na Jawie — 507. Zarządzenia administracyjne, „kurs etyczny” — 508. Narodziny ruchu narodowyzwoleńczego na Jawie — 509. Wzrost ruchu rewolucyjno-demokratycznego — 511. Indonezja w okresie pierwszej wojny światowej — 514.

Rozdział IX

Filipiny w XIX i na początku XX w. (A. A. Guber) 517

Sytuacja społeczno-gospodarcza na Filipinach do lat siedemdziesiątych XIX w. — 517. Ruch na rzecz reform. Powstanie w Cavite — 520. Powstanie pierwszych organizacji narodowych — 521. Powstanie narodowe w latach 1896—1898 — 523. Ingerencja USA. Wprowadzenie rządów amerykańskich — 525. Naród filipiński w walce z amerykańskimi najeźdźcami — 527. Utworzenie administracji cywilnej — 528. Narodziny ruchu robotniczego — 529. Polityka kolonialna USA — 530. Filipiny w okresie pierwszej wojny światowej — 531.

Rozdział X

Indie w okresie przejścia do imperializmu (G. G. Kotowski) 533

Wzrost wyzysku kolonialnego — 533. Polityka rolna angielskich władz kolonialnych — 535. Rozwój stosunków kapitalistycznych — 536. Powstawanie nowych klas. Zaostrzenie się sprzeczności klasowych i narodowych — 538. Ruchy ludowe — 539. Początek ruchu robotniczego — 544. Ruch burżuazyjno-narodowy w latach 1860—1870 — 545. Początek ogólnindyjskiego ruchu narodowego. Powstanie Kongresu Narodowego — 547.

Rozdział XI

Indie w epoce przebudzenia się Azji (G. G. Kotowski) 550

Wzrost wyzysku kolonialnego — 550. Zaostrzenie się przeciwieństw między angielskim imperializmem a burżuazją narodową — 553. Pogorszenie sytuacji mas pracujących. Wzrost przeciwieństw klasowych i narodowych — 555. Polityka wewnętrzna władz kolonialnych. Ruch rewolucyjny na początku XX w. — 557. Podział Bengalu w 1905 r. Początek ruchu masowego — 558. Rozwój ruchu swadeszi — 560. Wpływ pierwszej rewolucji rosyjskiej. Drugi etap walki o swaradż — 563. Pogłębianie się rozdziewików wśród nacjonalistów. Rozłam w Kongresie Narodowym — 564. Nasilenie walki masowej. Strajk polityczny w Bombaju — 565. Indie w latach pierwszej wojny światowej — 567.

Rozdział XII

Afganistan w ostatnim ćwierćwieczu XIX i na początku XX w. (Ł. R. Połonska) 569

Druga wojna angielsko-afgańska — 569. Próby podziału Afganistanu. Dojście do władzy Abdurrahman-chana — 573. Polityka wewnętrzna Abdurrahman-chana — 574. Polityka zagraniczna Abdurrahmana-chana — 576. Traktat Duranda. Powstanie pusztuńskich plemion (1895 i 1897) — 577. Zmiany w Afganistanie na początku

XX w. Dojście do władzy Habibullah-chana — 578. Działalność oświatowa Moham-meda Tarziego. „Siradż al-Achbar” — 579. Staroafgańczycy i ich program poli-tyczny — 581. Neutralność Afganistanu podczas pierwszej wojny światowej — 582.

Rozdział XIII

Persja u progu epoki i w epoce przebudzenia się Azji (M.S. Iwanow) . . . 584

Przekształcenie Persji w półkolonię — 584. Początki burżuazyjnego nacjonalizmu. Ruch ludowy przed rewolucją 1905—1911 — 587. Początek rewolucji w Persji. Wal-ka o wprowadzenie konstytucji — 588. Pierwszy medżlis i przyjęcie konstitu-cji — 589. Aktywizacja ruchu demokratycznego. Polaryzacja sił klasowych w obo-zie zwolenników konstytucji — 590. Polityka państw imperialistycznych. Porozu-mienie angielsko-rosyjskie 1907 r. — 593. Zaostrzenie walki między reakcją a de-mokracją — 594. Powstanie w Tebrizie (1908—1909) — 595. Detronizacja szacha Muhammada Alego. Drugi medżlis — 597. Znaczenie rewolucji 1905—1911 — 599. Persja w czasie pierwszej wojny światowej — 600.

Rozdział XIV

Turcja u progu epoki i w epoce przebudzenia się Azji (M.S. Mejer) . . . 602

Imperium osmańskie na przełomie XIX i XX w. — 602. Właściwości rozwoju sto-sunków kapitalistycznych w Turcji — 604. Kryzys polityczny lat siedemdziesią-tych — 606. Konstytucja 1876 r. — 607. Wojna rosyjsko-turecka (1877—1878). „Sprawa wschodnia” w końcu XIX w. — 609. Turcja w latach tyranii Abdülhamida II — 611. Narodziny ruchu burżuazyjno-rewolucyjnego. — 613. Wpływ rewolucji ro-syjskiej 1905 r. na Turcję — 614. Rewolucja młodoturecka 1908 r. — 616. Kontr-rewolucyjny bunt 1909 r. — 618. Młodoturcy u władzy — 619. Dalszy rozpad im-perium. Wojna trypolitańska i wojny bałkańskie — 621. Turcja w latach pierwszej wojny światowej — 623.

Rozdział XV

Kraje arabskie w jarzmie kolonialnym (W.B. Łucki, F.M. Acamba — o Egipcie) . 626

Przekształcenie Syrii i Libanu w półkolonię — 626. Ruch narodowowyzwoleńczy w Syrii i Libanie — 628. Syria i Liban w okresie pierwszej wojny światowej — 630. Przekształcenie Iraku w półkolonię — 630. Ruch wyzwolenczy w Iraku — 632. Irak podczas pierwszej wojny światowej — 633. Wzmocnienie pozycji imperializmu angielskiego w Arabii — 634. Powstanie w Arabii — 637. Finansowe ujarzmiczenie Egiptu. Dług państwowy — 638. Egipt w przeddzień powstania Ahmada Arabiego — 640. Powstanie pod wodzą Ahmada Arabiego — 642. Panowanie obcego ka-pitału monopolistycznego w gospodarce egipskiej — 648. Nacjonalizm burżuazyjny i ruch wyzwolenczy na przełomie XIX i XX w. — 650. Sytuacja klasy robotniczej. Początki ruchu robotniczego — 653. Egipt podczas pierwszej wojny światowej — 657. Powstanie mahdystów. Anglia podbija Sudan — 658. Przekształcenie Sudanu w pół-kolonię — 661. Włochy zagarniają Libię — 663. Francja opanowuje Tunis — 665. Rewolucja lat 1870—1871 we Francji i w Algierze — 667. Powstanie narodowowy-zwoleńcze 1871 r. — 671. Algier pod jarzmem imperializmu francuskiego — 672. Francja opanowuje Maroko — 674.

Rozdział XVI

Etiopia w ostatnim ćwierćwieczu XIX i na początku XX w. (N. G. Kalinin). 677

Zabory imperialistyczne na wybrzeżu Morza Czerwonego. Agresja włoska w Etiopii — 677. Walka Etiopii z włoskimi kolonizatorami — 679. Polityka wewnętrzna Menelika — 682. Walka wewnętrzna w Etiopii w przeddzień i podczas pierwszej wojny światowej — 683.

Rozdział XVII

Afryka na południe od Sahary w epoce imperializmu (L. A. Friedman) . . 685

Wzrost ekspansji kolonialnej — 685. Wojna angielsko-burska. Powstanie Związku Południowej Afryki — 689. Podbój państw Ahmadu Samoriego i wybrzeża gwinejskiego — 692. Afryka Zachodnia i angielska polityka kolonialna — 693. Ekspansja niemiecka w Afryce Zachodniej — 695. Belgijska ekspansja kolonialna w Afryce Środkowej — 696. Kongo w jarzmie kolonialnym — 698. Imperialistyczny podział krajów Afryki Wschodniej — 701. Antykolonialny ruch Somalijczyków pod wodzą Mahommeda ben Abdulli Hassana — 705. Francja zajmuje Madagaskar — 707. Wzrost kolonialny ludów Afryki — 708. Afryka w latach pierwszej wojny światowej — 712.